

akkor az is kiderülhetne, miért akar Beviz úr mindenáron hazamenni, s miért nem jó neki a sarki kocsmá. De még csak sejtetni sem engedik. Igaz, Zalán ponyvadarabjának csupán az első félórája élvezhető, addig, amíg Beviztól valami tetteféleség várható el. Aztán, fél óra után a néző már bizonyos lehet abban: semmi nem fog történni, „minden marad a régi”.

S Beviz végül egyszerűen besétál a házba. Mintha nem is lett volna rossz az a kulcs.

Zalán Tibor: *Beviz úr hazamegy, ha...* (Szegedi Nemzeti Színház)

Díszlet: Iszlai Zoltán. *Látvány és jelmez:* Kőszegi Edit m. v. *Rendezőasszisztens:* Almási Gyöngyi. *Rendezte:* Surányi András.

Szereplők: Bobor György, Müller Júlia, Szabó Mária, Flórián Antal, Markovits Bori, Jachinek Rudolf, Halász Gábor, Farkas Andrea, Hógye Zsuzsanna, Téglás Judit, Dobó Alexandra, Bicskey Lukács, Somló Gábor, Jakab Tamás, Nagy Enikő, Kiss László, Sinka Károly, Galkó Bence.

szítéseket tesznek, hogy visszaterejlék őket a konszolidált polgári életbe. Mindhiába. A megoldhatatlan gondok elől kettős öngyilkosságba menekülnek.

Ebből a történetből írt a kaposvári előadás svéd vendégrendezője, Georg Malvius Nick Bicat zenéjét felhasználva „zenés tragédiát”.

Nem volt könnyű dolga. Drámaszerzőként szembe kellett néznie a Madigan-legendárium melodramatikus fordulataival, rendezőként pedig a musicalesített tragédia könnyzacskókat nyitogató hatásmechanizmusával. Szerencséjére a kaposvári társulat profizmusa, felkészültsége és ilyen irányú „edzettsége” megóvta előadását a kínáló színpadi közhelyektől, az érzélgősségtől és a szentimentalizmus csapdájától.

Ha mondjuk, Lipics Zsolt élesen és csúfondórosan elrajzolt rámenős szállodatulajdonosa avagy Molnár Piroska finom eleganciájú nagyszonyja nem vinne groteszk színeket a játékba, az előadás könnyen átcsúszhatna melodrámába. Ám a színpadi környezet — a mindvégig gro-

Sinkai/Kaposvár
KOVÁCS DEZSŐ

CIRKUSZI ROMÁNC

MALVIUS-BICAT: ELVIRA MADIGAN

Skandináviában ugyanolyan mitikus legenda szövődött Elvira Madigan regényes szerelmi históriája köré, mint amilyen nálunk s a békebeli Ausztriában Rudolf trónörökös és Vetsera Mária hírhedt mayerlingi rejtélyét körbefonta. A korabeli — múlt század végi — lapok bűnügyi krónikái is beszámoltak róla, hogy a nyolcvanas évek vége felé holtan találtak egy délceg huszártisztet, gróf Sparre-t és kedvesét, Elvira Madigan cirkuszi műlovarnőt egy üdülőhely kertjében. Mindkettőjük halálát revolvergolyó okozta, a férfi vélhetőleg előbb a nővel végzett, majd főbe lőtte magát. Sírjuk nagyon gyorsan családostul zárandokhelyre lett, legendáriumuk azóta is elevenen él.

A Georg Malvius által írt és rendezett történet már-már banális: a svéd cirkuszi trupp vendégfellépésén Sixten Sparre hadnagy szerelemre lobban a társulat szépséges műlovarnője iránt. Odahagyja családját, miként a nő is az övét, követi kedvesét a vándorlásokon, majd luxusszállóba menekülnek, mézesheteiket eltöltendő. Tetemes kiadásaira azonban nem futja jövedelmükből, a nő családi ékszerei hamarosan zálogházba vándorolnak, sőt, amikor már végképp nem tudnak pénzt szerezni, Madigan kisasszony testével egyenlíti ki az uzsorás számláját. Ám még így is adósok maradnak, bujkálniuk, majd menekülniük kell. A pénzihiány, a társadalmi kiközösítettség, a családi kapcsolatok felrúgása gyöttrő lelki teherként nehezedik rájuk. Elvira anyja és Sixten tisztársai kétségbeesett erőfe-

Börcsök Enikő (Elvira) és Nyári Zoltán (Sixten Sparre)

tesztkben tartott játék — erősebbnek bizonyul a librettónál, s jótékonyan dúsitja föl élénk színekkel, szabadszájúan nyers drámaisággal a szerelmi sztorit.

Példának okáért a nagyvilág figyelő szemei elől bujdosó párocscsa visszahúzódik egy jó hírű szállodába. Amely nemcsak békebeli pompájáról, kényelméről híres, hanem prüd erkölcséről is. S akkor jön Lipics szabadszájú szállodása és (a szó szoros értelmében is) lerántja a leplet minden titkolt zúgról, s a társadalmi konvenciókat kényesen őrző műintézményről szobáról szobára kiderül, hogy jobbfiata luxusbordély. A szcenikailag is kitűnően és hatásosan megoldott jelenet az előadás egyik csúcspontja: minden felcsapott ajtó mögött egy-egy sajátos pozitúrát elfoglaló párt látunk, s a konferanszié szerepét magára öltő szállodás vidáman harsoghatja az álszentség lelepleződésének csúfondáros songjait (a verseket **Eörsi István** fordította).

Lipics szállodása harsányságában is elegáns, visszafogottan ordenaré. Kitűnően énekel, testi hajlékonyságával is a figura dörzsöltségéről tudósít. A sokat látott főúr bókoló hajlongását

Jelenet az előadásból (Simara-fotók)

percről percre emeli át groteszkbe: olyan figurát látunk a színpadon, aki belülről és kívülről is képes láttatni és megmutatni önnön romlottságát.

Zenés játékok prózai színházban gyakorta bicsklanak meg a társulat énektudásán. A kaposváriaké alighanem a kevés kivételek közé tartozik: a szereplők egyaránt győzik énekhanggal, zenei hajlékonysággal és színészi eleganciával. A címszereplő, Elvira Madigan megformálója, Börcsök Enikő egyszerre képes élénk varázsolni a szerelméért aggódó ifjú nőt és a bigottság konvencióival anyatigrisként szembeszálló, rámenős asszonyt: könnyedén oldja meg a nem épp könnyű feladatot. Molnár Piroska Nórája érett asszonyiségének groteszk villanásaival, a Sixten fivért adó Spindler Béla visszafogottságával, Ottlik Ádám (Oscar) lazaságával és könnyedségével tűnik elő a zenés játékból. Amely persze rég „leült”, s könnyes, bús melodrámba torkolt volna a társulat erős, dinamikus ensemble-munkája híján.

A kaposváriak előadása azt mutatta meg, ho-

gyan lehetséges kortársi érzékenységgű játékká emelni a zenés tragédiát. Nem tudom, a svéd vendégrendező (és csapata) mit visz magával emlékül ebből a kiruccanásból. Abban azonban biztos vagyok, hogy nem volt nehéz belátniuk: zenés színházban profinak lenni több mint előnyös. Legalább annyira, mint a kaposváriak.

Georg Malvius: Elvira Madigan (kaposvári Csiky Gergely Színház).

Fordította: Kunos László. Zene: Nick Bicat. Dalszövegek: Ture Rangström. Hangszerelés: Egil-Mon Iversen, Viktor Aslund. A dalokat fordította: Eörsi István. Fény: Hans Ake Sjöquist. Segédrendező: Tombor Zsuzsanna. Karmester: Hevesi András — Kerényi Gábor. Díszlet-jelmez: Elen Cairns. Koreográfus: Imre Zoltán. Rendező: Georg Malvius.

Szereplők: Börcsök Enikő, Molnár Piroska, Csapó Virág, Ottlik Ádám, Nyári Zoltán, Márton Eszter, Spindler Béla, Tóth Eleonóra, Némedi Árpád, Kőrösi András, Lipics Zsolt, Kósa Béla, Fekete Katalin, Csapó György, Antal Mária, Csányi Sándor, Cseszár László, Ábl Helga, Horváth Zita, Gömöri Judit, Leccső Péter, Lesztán Luca, Megyes Melinda, Pál Tibor, Pálffy Zsuzsanna, Szigethy Brigitta, Urbanovics Katalin, Váradi Szabolcs, Hock László, Tóth Richárd.